

Należyte traktowanie zwierzęcia to nie tylko obowiązek prawny, ale także etyczny każdego człowieka. Samo zagadnienie ochrony praw zwierząt było i jest przedmiotem szerokiej dyskusji zarówno na forum międzynarodowym, jak i w poszczególnych państwach. W roku 1977 uchwalono i przedłożono UNESCO Światową Deklarację Praw Zwierząt. W myśl tej deklaracji „każde zwierzę ma pewne prawa. Wszystkie zwierzęta rodzą się równe wobec życia i mają te same prawa do egzystencji”.

Chociaż wyżej wspomniana deklaracja, z prawnego punktu widzenia, nie ma charakteru wiążącego, to jednak jej postanowienia stały się swoistą inspiracją rozwiązań legislacyjnych w zakresie ochrony zwierząt, przyjętych przez ustawodawstwo wielu państw.

W Polsce ochrona prawna zwierząt uregulowana jest przepisami ustawy o ochronie zwierząt z 21 sierpnia 1997 roku. Regulacje ustawy dotyczą postępowania ze zwierzętami domowymi, gospodarskimi, wykorzystywanymi do celów rozrywkowych, używanymi do doświadczeń, utrzymywanymi w ogrodach zoologicznych oraz wolno żyjącymi.

Przepisy ustawy w sposób kategoryczny i jednoznaczny zabraniają znęcania się nad zwierzętami w sposób polegający na zadawaniu albo świadomym dopuszczaniu do zadawania zwierzęciu bólu lub cierpień.

W stadninie w mojej miejscowości bardzo źle traktuje się konie. Chciałabym to zgłosić na policję. Jakie są kary za złe traktowanie koni?
– pyta Czytelniczka.

TEKST: MEC. PAWEŁ COFTA
FOTO: DREAMSTIME

PODSTAWA PRAWNA:

Ustawa z 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt
(t.j.: Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002 z późn. zm.).

Zabronione jest bicie zwierząt przedmiotami twardymi i ostrymi lub zaopatrzonymi w urządzenia obliczone na sprawianie specjalnego bólu, bicie po głowie, dolnej części brzucha, dolnych częściach kończyn. Zakazane jest używanie uprzęży, pęt, stelaży, więzów lub innych urządzeń zmuszających zwierzę do przebywania w nienaturalnej pozycji, powodujących zbędny ból, uszkodzenia ciała albo śmierć, a także utrzymywanie zwierząt w niewłaściwych warunkach bytowania, w tym utrzymywanie ich w stanie rażącego niechlujstwa oraz w pomieszczeniach uniemożliwiających im zachowanie naturalnej pozycji.

W zakresie szczegółowych regulacji przewidzianych ustawą, w przypadku koni zastosowanie mają przepisy dotyczące ochrony zwierząt gospodarskich oraz zwierząt wykorzystywanych do celów rozrywkowych, widowiskowych, filmowych, sportowych i specjalnych.

Zgodnie z ustawą, każdy, kto utrzymuje zwierzęta gospodarskie jest obowiązany do zapewnienia im opieki i właściwych warunków bytowania. Warunki chowu lub hodowli tych zwierząt nie mogą powodować urazów i uszkodzeń ciała lub innych cierpień.

W przypadku używania zwierząt do pracy (w polskich realiach dotyczy to prawie wyłącznie koni), zabronione jest stwarzanie w trakcie ich pracy sytuacji zagrażających życiu i zdrowiu zwierzęcia albo narażających zwierzę na cierpienie. W szczególności nie wolno przeciążać pracujących zwierząt i używać do pracy, gdy są chore lub niedożywione. Zabronione jest także używanie uprzęży, wędzideł, rzędów wierzchowych, juków, podków, pojazdów lub narzędzi mogących, ze względu na zły stan techniczny lub niewłaściwą konstrukcję, spowodować obrażenia ciała lub śmierć zwierzęcia. Używanie do popędzania zwierząt przedmiotów lub narzędzi, które mogą spowodować okaleczenie zwierzęcia, zmuszanie do wyczerpującego kłusu lub galopu zwierząt ciągnących ładunek, używanie koni poniżej piątego roku życia do zrywki drewna także są surowo zakazane.

Do przeciążenia pracą może dochodzić nie tylko w przypadku używania koni w zaprzęgu, ale także przy ich wykorzystywaniu w celach rekreacyjnych lub nawet terapeutycznych. Często można spotkać się sytuacją zmuszania zwierzęcia do wielogodzinnego poruszania się po wyznaczonym obszarze bez należytego odpoczynku.

Naruszanie przepisów o ochronie zwierząt zagrożone jest sankcjami karnymi. Za znęcanie się nad zwierzętami w sposób opisany w ustawie grozi kara grzywny, kara ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. W przypadku gdy sprawca działa ze szczególnym okrucieństwem, może zostać wobec niego orzeczona kara pozbawienia wolności do lat dwóch. Ponadto sąd może orzec nawiązkę (dodatkową

JEŻELI ZAUWAŻYŁEŚ PRZYPADEK ZNĘCANIA SIĘ NAD ZWIERZĘTAMI, BEZZWŁOCZNIE POWIADOM:

- ▶ policję,
- ▶ straż miejską,
- ▶ Inspekcję Weterynaryjną,
- ▶ lokalną organizację ochrony zwierząt, np. Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami, Towarzystwo Ochrony Zwierząt, lub inną organizację, której statutowym celem jest ochrona zwierząt.

karę pieniężną) w wysokości do 2500 zł na cel związany z ochroną zwierząt.

W ocenie wielu osób, przewidziane w ustawie kary są niewspółmierne niskie do rodzaju przestępstw dokonywanych na zwierzętach. Warto jednak odnotować, że sądy coraz częściej wydają wyroki skazujące w tego typu sprawach. Jednocześnie wzrasta społeczna wrażliwość na przypadki znęcania się nad zwierzętami. Coraz więcej osób decyduje się na zgłaszanie takich przypadków właściwym instytucjom.

W Polsce nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt sprawuje Inspekcja Weterynaryjna. Przepisy ustawy pozwalają na szerokie współdziałanie Inspekcji Weterynaryjnej z organizacjami społecznymi, których statutowym celem jest ochrona zwierząt. Są to instytucje, do których, obok policji i straży miejskiej (gminnej), należy zgłaszać przypadki znęcania się nad zwierzętami.

W zakresie ochrony zwierząt organizacje pozarządowe odgrywają bardzo istotną rolę. Oprócz działalności edukacyjnej, organizacje te powołują straż dla zwierząt, które wspomagają państwowe instytucje w ujawnianiu i ściganiu tego typu przestępstw, aktywnie uczestnicząc np. w gromadzeniu materiału dowodowego dla prokuratury i sądów.

W deklaracji praw zwierząt zapisano: „Poszanowanie zwierząt przez człowieka wiąże się z poszanowaniem ludzi między sobą”. Zwierzęta mają prawo liczyć na naszą pomoc, w tym także w zakresie karania tych osób, które w okrutny sposób znęcają się nad nimi. Warto podkreślić, iż skuteczność w egzekwowaniu prawa zależy nie tylko od sprawnego działania policji czy prokuratury, ale także od właściwej postawy każdego człowieka.

Drodzy Czytelnicy!

Zachęcamy do zadawania pytań naszym ekspertom. Jeżeli w Waszej pracy z końmi pojawiają się problemy natury prawnej, związane z hodowlą, prowadzeniem pensjonatu lub po prostu coś Was nurtuje i chcielibyście zadać pytanie specjalistom, wystarczy przesłać je na adres redakcja@konieirumaki.pl

Na najciekawsze z nich odpowiemy w kolejnych numerach Koni i Rumaków.